

С.В. Мирославський, канд. юрид. наук, ст. викладач кафедри цивільно-правових дисциплін та банківського права ДВНЗ “Українська академія банківської справи Національного банку України”

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ВЕКСЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Стаття присвячена розгляду основних проблем правового регулювання вексельного обігу в Україні на сучасному етапі, у тому числі проблема чинності неопублікованого в Україні Уніфікованого закону “Про переказні векселі та прості векселі”.

Ключові слова: вексельне законодавство, вексельний обіг, правове регулювання.

Постановка проблеми. Ядром сучасного національного вексельного законодавства є Уніфікований закон “Про переказні векселі та прості векселі” (далі – Уніфікований закон), що є додатком № 1 до Женевської конвенції від 7 червня 1930 року, якою запроваджено Уніфікований закон “Про переказні векселі та прості векселі”. Приєднавшись до вказаної Конвенції, Україна взяла на себе зобов’язання ввести в дію на своїй території вказаний вище Закон. Однак текст зазначеного закону до цього часу не отримав офіційного опублікування в Україні, що суперечить ст. 94 Конституції України.

Крім того, відповідно до ст. 57 Конституції, закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов’язки громадян, не доведені до відома населення у порядку, встановленому законом, є нечинними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом у юридичній літературі про проблему, пов’язану з відсутністю офіційного опублікування текстів трьох Женевських конвенцій 1930 року та Уніфікованого закону, згадували у своїх працях Д. Винокуров, А. Клименко, О.М. Єфімов, А.В. Демківський та інші.

Невирішені раніше частини проблеми. На жаль, у вказаних працях ми знаходимо переважно лише констатацію факту відсутності офіційного опублікування вказаного закону. Переважна більшість авторів, які досліджують сучасний вексельний обіг та особливості його правового регулювання, взагалі не торкаються зазначеної проблеми. Інші, серед яких Д. Винокуров, А. Клименко, вказують на її окремі аспекти, зокрема на проблеми з технікою перекладу [1, с. 14]. В цілому ж ґрунтовне вивчення та конкретні шляхи вирішення цієї проблеми раніше не досліджувались.

Метою даної статті визначимо спробу дослідити причини виникнення та тривалого існування вказаної проблеми та запропонувати шляхи її вирішення.

Виклад основного матеріалу. Для успішного вирішення поставленої проблеми, на наш погляд, перш за все необхідно дослідити історію її виникнення.

Вперше положення Уніфікованого закону на території сучасної України стали відомі завдяки затвердженому 7 серпня 1937 р. ЦВК та РНК СРСР Положенню “Про переказний і простий вексель” № 104/1341, що являло собою переклад російською мовою тексту Уніфікованого закону “Про переказні векселі та прості векселі”, який є додатком № 1 до Женевської конвенції від 7 червня 1930 року. Саме цим документом здійснювалось правове регулювання застосування векселів у банківських операціях при зовнішньоторговельних розрахунках протягом усього періоду існування СРСР. При цьому слід наголосити, що вказаний документ застосовувався виключно до зовнішньоторговельних розрахунків СРСР з іноземними господарюючими суб’єктами.

З проголошенням незалежності України вексель одразу з’явився у внутрішньодержавному обігу, оскільки з 01.04.91 набув чинності Закон “Про підприємства в Україні”, пункт 5 ст. 24 якого вперше з дореволюційного періоду передбачав застосування векселів для

оформлення відносин товарного кредиту між покупцями та продавцями товарів (робіт, послуг).

На наш погляд, саме тут починає зароджуватись перша колізія, коли застосування векселів законодавством вже дозволено, а питання про те, яким законодавством керуватись, на законодавчому рівні ще не вирішено.

Лише 12 вересня 1991 р. відповідно до Постанови Верховної Ради України № 1545-ХІІ “Про порядок дії на території України окремих актів Союзу РСР” на території незалежної України автоматично продовжило дію Положення про переказний і простий вексель № 104/1341.

Очевидним, на наш погляд, є той факт, що автоматична імплементація вказаного положення юридично була неспроможна зробити законним вже існуючий на той час відповідно до Закону “Про підприємства в Україні” внутрішньодержавний вексельний обіг, оскільки, як зазначалось раніше, вказане вище Положення застосовувалось лише до векселів у банківських операціях при зовнішньоторговельних розрахунках.

На наш погляд, саме з цієї причини через рік, 17 червня 1992 р., на території України офіційно впроваджується вексельний обіг з використанням простого і переказного векселя у відповідності до Женевської конвенції 1930 р., що впливає з Постанови Верховної Ради України від 17.06.92 “Про застосування векселів у господарському обороті України”.

Таким чином, Україна, яка раніше підтвердила продовження дії на своїй території міжнародного договору, до якого у свій час приєдналась перебуваючи у складі СРСР, тепер фактично відмовилась від нього, що в принципі допускається, оскільки згідно з правом міжнародних договорів (*rebus sic stantibus*) держава може в односторонньому порядку припинити дію або вийти з міжнародного договору [9, с. 131].

Здавалося, що питання правового регулювання вексельного обігу нарешті вирішено.

В подальші роки, аж до 1996 року, було прийнято значну кількість законів та підзаконних нормативних актів, які деталізували сам вексельний обіг та значно розширили сферу його використання, у результаті чого з'явилися податкові, пенсійні, казначейські векселі, розповсюдились взаємозаліки за допомогою векселів тощо [2, с. 200–205].

Але очевидно, що у 1996 році прийшло усвідомлення того, що колізію з відсутністю “зрозумілого у юридичному сенсі” правового регулювання не тільки не вирішено у 1992 році, а навпаки загострено, оскільки внутрішньодержавний вексельний обіг, керуючись положеннями Уніфікованого закону, регулювати юридично неможливо, зважаючи на те, що, по-перше, відсутній його офіційно опублікований текст, по-друге, міжнародне право і зокрема самі Женевські конвенції 1930 року передбачають особливий механізм приєднання до таких конвенцій та механізм набуття ними чинності для держав, які до них приєднались.

Саме такими причинами можна, на наш погляд, пояснити появу Постанови Правління Національного банку України № 204, якою була затверджена Інструкція № 7 від 02.08.96 “Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України”. Нею передбачено, що вексельний обіг в Україні здійснюється із застосуванням простого і переказного векселів відповідно до Положення про переказний і простий векселі, наведено зразки бланків векселів та визначено, що безспірне списання коштів за опротестованими векселями не здійснюється. Згаданою Інструкцією підтверджено, що здійснення операцій з векселями комерційними банками регулюється Порядком проведення операцій з векселями, затвердженим Правлінням НБУ від 25.02.93.

Отже у 1996 році проблема подолання колізії “невідповідного правового регулювання вексельного обігу” зайшла у глухий кут.

І лише у 1999 р. Україна приєдналась до трьох Женевських вексельних конвенцій 1930 р. з урахуванням застережень, обумовлених додатком II до вказаної конвенції, прийнявши нарешті відповідні три закони від 06.07.99 № 826-XIV, 827-XIV, 828-XIV “Про приєднання України ... (до вказаних Женевських вексельних конвенцій 1930 р.)”.

Для України вказані конвенції набули чинності 06.01.2000. При цьому факт набуття чинності та дату набуття чинності вказаними конвенціями для України було оформлено листами. Так, Вищий арбітражний суд України листом № 01-8/104 від 10.03.2000 повідомив систему арбітражних судів України, що вказані вище Женевські конвенції набули чинності для України 06.01.2000. При цьому Вищий арбітражний суд України дізнався про цей факт з листа Міністерства іноземних справ України від 03.02.2000, № 4.3/7-612-126, яке, у свою чергу, посилається на отримане ним повідомлення від Генерального секретаря ООН. Аналогічним чином було повідомлено банківську систему України. Офіційне ж опублікування ні текстів Женевських конвенцій, ні Уніфікованого закону, як і раніше, не відбулося.

За таких обставин виникають питання про те, чи розповсюджується дія вказаних документів на внутрішній вексельний обіг в державі і зокрема на господарюючих суб'єктів в Україні і де можна отримати тексти вказаних актів.

Не можна не погодитись із думкою, що у відповідності з принципом суверенної рівності держав кожна держава вільно обирає порядок взаємодії власного права з міжнародним, і основоположне значення у встановленні порядку такої взаємодії має саме конституційне законодавство [8, с. 90].

Зважаючи на порядок набрання чинності законами України, який визначається ст. 94 Конституції України, де вказано, що закон набирає чинності після 10 днів з дня його офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його опублікування. Проте, виходячи з положень ст. 20 Закону України “Про міжнародні договори України”, яка передбачає, що міжнародні договори, до яких приєдналась Україна, підлягають офіційному опублікуванню, можна говорити про існування серйозної юридичної колізії, яка полягає в існуванні обов'язкових нормативних актів, які є відповідно частиною національного законодавства і мають обов'язкову юридичну силу для усіх фізичних та юридичних осіб, причетних до вексельного обігу в Україні, але їх офіційні тексти є невідомими таким особам з об'єктивних причин і всупереч Конституції України.

5 квітня 2001 р. було прийнято Закон України “Про обіг векселів в Україні” за № 2374-III. Цим законом визначено особливості обігу векселів в Україні та регламентовано дію окремих статей Уніфікованого закону, що підтвердило його статус як частини національного законодавства. До того ж, даним документом вперше до складу осіб, які можуть зобов'язуватись та набувати права за простим та переказним вексями, з 1 січня 2002 р. віднесено і фізичних осіб України. Але констатація факту належності Уніфікованого закону до національного законодавства не вирішує проблему відсутності його офіційного тексту, який суд та сторони спору повинні використовувати при захисті своїх прав та інтересів у суді.

Відсутність офіційної публікації на фоні існуючих різноманітних публікацій тексту Уніфікованого закону у різних неофіційних збірниках законодавства, додатках до навчальних посібників тощо може призвести до того, що різні учасники вексельного обігу матимуть різні варіанти одних і тих же положень Уніфікованого закону внаслідок їх некоректного перекладу або друкарських помилок, що призведе до різного сприйняття вказаних положень.

Наприклад, як справедливо зазначає І.Ф. Сидоров, предметом вексельного зобов'язання може бути тільки грошова сума [14, с. 167]. В той же час, російський вчений В.А. Белов, розглядаючи аналогічну за змістом статтю вексельного законодавства Російської Федерації, вказує на безпідставність загальноприйнятого твердження про грошову природу векселя з позицій законодавства [13, с. 62]. На таку думку його наводить та обставина, що вексельне законодавство Російської Федерації не уточнює, про що йдеться в п. 3 ст. 1 Положення про переказний та простий векселі, затвердженого постановою ЦВК і РНК СРСР “Про введення в дію положення про переказний та простий вексель” – сплату суми будь-яких речей, визначених родовими ознаками, чи виключно грошову

суму, – пише автор. Зазначена норма має наступний вигляд: “проста і нічим не обумовлена пропозиція сплатити визначену суму”. Автор вказує на ту обставину, що термін “гроші” взагалі не згадується у законодавстві [13, с. 62]. Далі автор робить висновок, що існує грошове забезпечення вексельного зобов’язання, базуючись на наявних у законодавстві термінах “платити”, “платіж”, а також на нормах звичайного вексельного права та практики. Проте даний випадок описується нами не тому, що ми сумніваємося у грошовості вексельного зобов’язання, а тому, що, намагаючись порівняти текст Уніфікованого закону “Про переказні векселі та прості векселі”, який діє в Україні, суб’єкти вексельного обігу України стикаються з проблемою неідентичності змісту різних редакцій вказаного документа, який оприлюднює майже кожний автор монографії, коментаря, підручника чи збірника з вексельного законодавства. Наприклад, у додатку до монографії [3] п. 2 ст. 1 говориться: “Проста і нічим не обумовлена пропозиція сплатити визначену суму” [3, с. 209]. Звертаємо увагу на наявність слова “проста” та відсутність слова “гроші”. Тобто редакція ідентична російській. В додатку ж до навчального посібника іншого автора теж міститься вказаний вище документ, де п. 2 ст. 1 має наступний вигляд: “Безумовний наказ сплатити визначену суму грошей” [4, с. 461]. Звертаємо увагу на відсутність слів “простий” та “пропозиція” і наявність слів “гроші” та “наказ”. Вказані розбіжності не мали б практичного значення у випадку звернення до офіційної редакції документа.

Нещодавно на сайті Верховної Ради України з’явився так званий офіційний переклад Уніфікованого закону із зазначенням: документ – чинний, джерело опублікування – неопублікований.

Поява такого електронного документа викликає більше запитань, чим відповідей на проблему, що розглядається.

По-перше, в законодавстві ніде не передбачено прийняття законів у вигляді електронних версій перекладу.

По-друге, незрозуміло, що саме юридично надає такому перекладу статус офіційного і на якій юридичній підставі.

По-третє, не будучи опублікованим в офіційній пресі як закон такий переклад породжує і ряд інших питань про свою юридичну природу та юридичне значення.

Однак проблема є ще більш складною, чим може здаватись на перший погляд, оскільки в юридичній літературі існують різні підходи як до джерела права, так і до порядку набрання ними чинності.

Не ставлячи за мету всебічний аналіз різних думок з приводу розуміння джерела права, ми схилиємось до справедливості думки про те, що джерелами права визнаються лише офіційно прийняті або визнані органами державної влади правові акти – закони, підзаконні нормативно-правові акти, нормативно-правові договори, правові звичаї, судові прецеденти, правова доктрина, загальнообов’язкові до виконання [10, с. 15].

В даному питанні Пленум Верховного Суду України лише констатує свою конституційну позицію, вказуючи, що суд не може застосовувати закон, який регулює правовідносини, інакше як міжнародний договір. У той же час міжнародні договори застосовуються, якщо вони не суперечать Конституції України [7].

Разом з тим, на сьогоднішній день суди у своїй практиці застосовують положення Уніфікованого закону “Про переказні векселі та прості векселі” як частину національного законодавства при визначенні прав, обов’язків та застосуванні відповідальності до фізичних та юридичних осіб – суб’єктів вексельного обігу. На це вказують огляди судової практики Вищого Господарського [12] та Верховного Суду України [11, с. 311–445].

Існує також погляд, що відсутність офіційного опублікування тексту Уніфікованого закону взагалі не є проблемою, зважаючи на наступне.

По-перше, правило про опублікування як умову набрання чинності Законом, яке міститься у ст. 94 Конституції, слід застосовувати тільки до законів, прийнятих Верховною Радою України. До міжнародних договорів, якими є три згадані вище Женевські конвенції та

Уніфікований закон, який ними введено, таке правило не застосовується, оскільки відповідно до ст. 9 Конституції України міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства без усякого там опублікування, оскільки це прямо не передбачено в наведеній статті Конституції.

По-друге, Закон України "Про приєднання до Женевської конвенції" від 7 червня 1930 року, яким введено Уніфікований закон "Про переказні векселі та прості векселі", було прийнято і опубліковано з додержанням усіх процедур, визначених Конституцією.

По-третє, ст. 9 Конституції України вказує на неприпустимість укладання тих міжнародних договорів, які їй суперечать, а ні текст вказаних вище Женевських конвенцій, ні текст Уніфікованого закону не суперечать Конституції.

Однак така позиція, на наш погляд, є неприйнятною, зважаючи на наступне.

Перш за все, ми схилиємось до необхідності розрізняти міжнародний договір як частину національного законодавства, до якого можна у даному випадку віднести саму Женевську конвенцію 1930 року, якою запроваджено Уніфікований закон "Про переказні векселі та прості векселі" від самого Уніфікованого закону "Про переказні векселі та прості векселі", який, на нашу думку, не можна відносити до міжнародних договорів. Такий висновок ми допускаємо виходячи з аналізу ст. 1 вказаної Конвенції як міжнародного договору, відповідно до якої сторони (держави, які ратифікували, або приєднались до вказаної Конвенції) приймають на себе зобов'язання ввести у дію на своїх територіях національною мовою або мовою одного з оригіналів (французька та англійська мови) зазначений Уніфікований закон, який є додатком до вказаної Конвенції.

Відповідно до ст. 6 вказаної Конвенції сама Конвенція набуває чинності тільки після її ратифікації або приєднання.

При цьому особливий порядок набуття чинності Конвенцією визначений у ст. 5, та ст. 7 Конвенції, де передбачено три основні етапи приєднання до неї.

На першому етапі держава, яка бажає приєднатись до конвенції, приймає внутрішньодержавне рішення про приєднання (приймає національний закон про приєднання до Конвенції), що і зробила Україна у 1999 році.

На другому етапі держава, яка бажає приєднатись до Конвенції, здійснює офіційне сповіщення Генерального секретаря ООН про реалізацію внутрішньодержавного волевиявлення про приєднання до Конвенції.

На третьому етапі відповідно до ст. 7 Конвенції здійснюється відлік часу (дев'яносто днів) від дати отримання офіційного сповіщення Генеральним секретарем ООН, по закінченні яких Конвенція набуває чинності для України як держави.

При цьому, на відміну від особливого порядку набрання чинності самою Конвенцією як міжнародним договором держав, особливий порядок набрання чинності Уніфікованим законом не передбачений, отже держава Україна, приєднавшись до Конвенції, має прийняти, на наш погляд, на законодавчому рівні цей закон з додержанням процедури його введення у дію, визначеної згаданими вище статтями Конституції України.

З викладеного видно, що сам Уніфікований закон, будучи додатком до Конвенції, не є міжнародним договором, а є зразком національного закону, який кожна із держав, які приєднались до Конвенції як міжнародного договору, зобов'язується ввести в дію на своїх територіях за правилами і у порядку, визначеному своїм національним законодавством.

Міжнародним договором є сама конвенція, суть якої зводиться до прийняття на себе державою, яка до неї приєдналась, обов'язку ввести на своїй території зрозумілий закон, зразок якого наводиться, який регулюватиме і внутрішньодержавний і міжнародний вексельний обіг на її території за одноманітними правилами.

Правильність такого висновку підтверджується і законодавчою практикою інших розвинутих країн, які приєднались до вказаної вище Конвенції. Так, у Німеччині після її приєднання до Конвенції, був на законодавчому рівні прийнятий Закон про векселі, частина якого є текстом Уніфікованого закону, який був додатком до вказаної Конвенції,

інша ж його частина складається з норм національного вексельного законодавства, яке регулює особливості вексельного обігу на території Німеччини і не суперечить, а доповнює правила Уніфікованого закону [5, с. 102–126].

Підтвердженням правильності нашої думки може також бути висловлювання В. Бергмана, який вказав, що Німеччина ратифікувала Вексельні Женевські конвенції у 1933 році. А 21 червня того ж року на виконання Конвенції було прийнято німецький Закон “Про векселі” [5, с. 28].

Таким чином, Німеччина, на наш погляд, виконала належним чином зобов’язання, яке взяла на себе відповідно до ст. 1 Конвенції, на відміну від України, яка фактично не ввела Уніфікований закон на своїй території, допустивши при цьому всупереч власній Конституції фактичне його застосування у судовій та господарській практиці при регулюванні внутрішньодержавного вексельного обігу за участю у тому числі фізичних осіб – громадян України та порушуючи при цьому їх право, передбачене ст. 57 Конституції України.

Висновки. З викладеного вище випливає, що в Україні існує серйозна практична проблема, чим, на наш погляд, створюються наступні негативні наслідки:

1. Порушується конституційне право громадянина, передбачене ст. 57 Конституції України, на доступ до інформації, вміщеної у законі, який регулює його права, обов’язки та встановлює відповідальність.
2. Порушено конституційний порядок набрання чинності документа, що має статус закону, передбачений ст. 94 Конституції України.
3. Не виконано належним чином міжнародне зобов’язання прийняте на себе Україною щодо введення на своїй території Уніфікованого закону у відповідності до ст. 1 Женевської конвенції 1930 року, якою запроваджено Уніфікований закон “Про переказні векселі та прості векселі”.
4. Створено юридичну колізію, яка дає правові можливості вимагати перегляду судових рішень, які ґрунтувались на статтях Уніфікованого закону тільки на тій підставі, що суд застосував до конкретних прав та обов’язків закон, який належним чином не було введено в дію на момент розгляду конкретної справи.
5. Ускладнюється і без того складна проблема обізнаності учасників вексельних правовідносин з питань застосування вексельного законодавства та розуміння його положень.
6. Демонструється негативний приклад ставлення держави до конституційних прав громадян України на знання закону, який регулює їх права і обов’язки.
7. Не сприяє позитивному іміджу України як правової демократичної держави у міжнародних відносинах.

Дослідивши причини виникнення та динаміку ускладнення даної проблеми, слід погодитись із думкою О.А. Назаренко, про те, що до прийняття міжнародного договірного зобов’язання держава має вжити заходів щодо його узгодження з внутрішнім законодавством і Конституцією. При наявності протиріч держава, яка має бажання приєднатись до міжнародного договору, повинна спочатку змінити свою конституцію чи законодавство з метою подолання колізій з нормами міжнародного права [8, с. 93].

Підводячи підсумок даного дослідження та усвідомлюючи усю складність та значення проблеми, ми вважаємо за доцільне запропонувати наступний спосіб її вирішення.

Спираючись на міжнародний досвід, зокрема згаданий вище досвід Німеччини, а також враховуючи практичну необхідність вирішення інших паралельно існуючих проблем, зокрема пов’язаних із надмірною кількістю нормативних актів, які так чи інакше стосуються регулювання вексельного обігу в Україні, неврегульованістю окремих важливих питань, які стосуються вексельного обігу та інших, які досліджувались нами раніше [6, с. 458–463], вважаємо за необхідне запропонувати розробку та прийняття Верховною Радою України єдиного вексельного закону України, який має включати в себе як складові гармонійно поєднані частини тексту Уніфікованого закону, враховувати застереження, зроблені Україною, систематизовані частини норм інших законів, які регулюють вексельний обіг, та інші необхідні положення, яких потребує сучасний вексельний обіг.

Крім того, вказаним законом необхідно передбачити правило, яке унеможливить перегляд судових рішень, які набули чинності на момент введення у дію такого закону, а також прийняття нових судових рішень, які обґрунтовувались би посиланням на відсутність або нечинність норм, вміщених у текст Уніфікованого закону, якими обґрунтовано такі рішення або самі вексельні правовідносини з формальних підстав, що досягається за допомогою визнання фактичної чинності у цей період ідентичних за змістом норм Положення “Про переказний і простий вексель” 7 серпня 1937 р. № 104/1341, якщо вказані рішення чи відносини по суті не суперечили таким нормам.

Проблема відсутності офіційної публікації Уніфікованого закону не єдина у своєму роді, оскільки неопублікованими залишається ще багато інших документів, які знаходяться поза межами регулювання вексельного обігу, але питання про чинність яких залишається відкритим до сьогоднішнього дня. Отже, на наш погляд, актуальними напрямками подальшого наукового дослідження є дослідження питання про вдосконалення законодавства про міжнародні договори та виконання міжнародних зобов'язань, зокрема вирішення проблеми їх своєчасного перекладу, оприлюднення, питання співвідношення норм Конституції та норм міжнародних договорів, проблеми гармонізації не завжди звичних конструкцій норм міжнародних договорів із нормами чинного національного законодавства з метою створення наукового підґрунтя для подальшої законотворчої практики України.

Список літератури

1. Винокуров Д. Вексель та вексельний обіг / Д. Винокуров, А. Клименко. – Х. : Фактор, 2005. – 376 с.
2. Ткаченко А. О. Історія розвитку правового регулювання та застосування векселя у банківській діяльності / А. О. Ткаченко, С. В. Мирославський // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми, 2002. – Т. 6. – С. 193–206.
3. Бервено С. Н. Правовое регулирование вексельного обращения в Украине / С. Н. Бервено, В. Л. Яроцкий. – Харьков : Право, 2001. – 512 с.
4. Демківський А. В. Вексельний обіг в Україні : навчальний посібник / А. В. Демківський. – К. : ВІРА-Р, 2003. – 512 с.
5. Германское право. Часть III. ... Закон о чеках, Закон о векселях... / Исследовательский центр частного права. Германский фонд международного правового сотрудничества ; научн. ред. Р. И. Каримуллин ; [пер. с нем.] – М. : Статут, 1999. – 224 с. – (Серия: “Современное зарубежное и международное частное право”).
6. Мирославський С. В. Окремі проблеми законодавчого забезпечення обігу векселів в Україні / С. В. Мирославський // Держава і право. Спецвипуск: збірник наукових праць. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2005. – Т. 1. – С. 458–463.
7. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 01.11.96 “Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя” // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2000. – № 4.
8. Назаренко О. А. Співвідношення Конституції України та міжнародних договорів України / О. А. Назаренко // Часопис Київського університету права. – 2005. – № 3. – С. 90–96.
9. Матіяшек П. Проблеми права правонаступництва держав і права міжнародних договорів / П. Матіяшек // Право України. – 2005. – № 10. – С. 131–132.
10. Пархоменко Н. М. Визначення природи джерел права у зв'язку з його пізнанням / Н. М. Пархоменко // Часопис Київського університету права. – 2006. – № 2 – С. 10–16.
11. Господарське судочинство в Україні : Судова практика. Обіг цінних паперів ; за ред. І. Б. Шицького. – К. : Праксі, 2006. – 552 с.
12. Про практику Верховного Суду України у справах зі спорів, пов'язаних із функціонуванням ринку цінних паперів. // Вісник господарського судочинства. – 2003. – № 3. – С. 97–138.
13. Белов В. А. Вексельное законодательство России : Научно-практический комментарий / В. А. Белов. – 2-е изд., испр., перераб. и доп. – М. : ЮрИнфоР, 1999. – 549 с.
14. Сидоров І. Ф. Виконання вексельних зобов'язань : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.03 / Сидоров Ігор Федорович. – К., 2003. – 191 с.

Summary

The article is devoted consideration of basic problems of promissory notes circulation, including the problem of validity of unpublished Unified Law.

Отримано 18.03.2009

Мирославський С.В. Окремі проблеми становлення сучасного національного вексельного законодавства України / С.В. Мирославський // Правовий вісник Української академії банківської справи. - 2009. - № 1. - С. 58-64.